

4. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.

Мchedладзе И. Р.,
докторант,
Амирэджби Н. М.,
доктор филологии,
Тбилисский государственный университет
имени Иванэ Джавахишвили

**ЭКСПЛИКАЦИЯ “ЧУЖОГО”: НОВЫЕ МАТЕРИАЛЫ ГРУЗИНСКО-
УКРАИНСКИХ ЛИТЕРАТУРНЫХ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ
ПОСТКОЛОНИАЛЬНОГО ПЕРИОДА**

Согласно теории литературы и компаративистики (Д. Наливайко, Л. Грицык, В. Хорев), материал, отображающий межлитературные связи, выполняет важную функцию в создании и формировании другого/чужого образа. В процессе литературных взаимосвязей возникают и развиваются интересные с точки зрения имагологии и интердисциплинарных исследований проблемы – создание и развитие стереотипов, представлений о ином/чужом, которые меняются или претерпевают коррекцию в зависимости от времени и культурного контекста. Нами собран, систематизирован и изучен новейший материал, отображающий грузинско-украинские литературные взаимоотношения постсоветского/постколониального периода. В постсоветский период изменилась идеологизированная риторика «дружбы народов», что отобразилось и на межкультурных контактах, которые стали зависимы от требований глобализации. Проступил вопрос о больших и малых литературах.

Собранный материал мы разложили на несколько групп: **в первую группу** выделили *экстралитературные факторы межлитературной социализации*. Под данным фактором мы подразумеваем существующие на базе Тбилисского государственного и Киевского национального университетов традиции картвелологических и украиноведческих исследований и перевода; десятки сборников переводов различных авторов, исследования по грузинской и украинской литературе. Дается описание важных факторов переводческого процесса в Грузии и Украине (*“Антология украинской прозы”*, переводчик Дж. Асатиани, единственный грузиноязычный перевод *“Энеиды”*, выполненный А. Асанидзе, антологии переводов грузинской и украинской литератур, составленные Р. Чилачава).

Второй группой, вторым фактором культурных взаимосвязей является *роль переводчика, как культуртрегера*. Мы рассматриваем деятельность живущих в Украине грузинских переводчиков Р. Чилачава (поэзия) и Ал. Мушкудиани (проза). Особо нужно отметить выполненные Ал. Мушкудиани переводы из древней грузинской литературы, а также переводы произведений Г. Дочанашвили и других грузинских авторов на украинский язык.

Третья группа, третья модель – это *роль личных контактов в развитии межлитературных взаимосвязей*. Межлитературный диалог, развивающийся в результате личных связей современных грузинских и украинских авторов, нашедший выражение в переводах новых литературных текстов. В результате подобных взаимосвязей в двух странах берут начало тенденции перевода современной литературы (переводы произведений Юрия Андруховича, Сергея Жадана, Марианны Кияновской, Галины Крук, выполненные Звиадом Ратиани и Шота Иаташвили);

ответные переводческие процессы в Украине: переводы произведений современных грузинских авторов – Звиада Ратиани, Баса Джаникашвили, Гиоргия Кекелидзе и других на украинский язык. Новым пространством для культурных контактов стали литературные фестивали и книжные ярмарки в Грузии и в Украине, формирующие образ постколониальной культуры. В рамках указанных меропроятий скопились новые материалы о современных литературных процессах в Грузии и в Украине (интервью Б. Джаникашвили, С. Жадана, Ю. Андруховича для украинской и грузинской прессы). Все вышесказанное дает возможность проведения теоретических наблюдений.

Назімова К. А.,

аспірантка,

Бердянський державний педагогічний університет

ЖІНОЧІ ОБРАЗИ РОМАНУ МАРИНИ ЛЕВИЦЬКОЇ “КОРОТКА ІСТОРІЯ ТРАКТОРІВ ПО-УКРАЇНСЬКИ”: ЕСТЕТИЧНЕ Й ПРАГМАТИЧНЕ

Прагматиком прийнято називати людину, яка буде свої дії таким чином, щоб отримувати від них якомога корисніший результат. На противагу прагматикам у художніх текстах виступають, як правило, естети (герої, для яких на першому плані краса та естетична цінність певних явищ або подій).

Найкраще, на нашу думку, прагматичне й естетичне в літературі можна простежити на прикладі жіночих образів. Об’єктом нашого дослідження виступає сімейна сага Марини Левицької “Коротка історія тракторів по-українськи”. Предметом цієї розвідки ми обрали риси прагматичного та естетичного в жіночих образах роману.

Читаючи про еміграцію, неможливо не звернути увагу на імагологічні проблеми, які в подібних творах, як правило, лежать на поверхні. Так, зазначений роман Марини Левицької розкриває проблеми еміграції, адаптації до нового життя за кордоном, побуту української діаспори в Англії. Герої роману шукають для себе “вільного світу”, тікаючи від радянської влади на Україні, мріють про гідне життя для себе та своїх близьких, інколи ідеалізуючи свою нову батьківщину. І в цих умовах без прагматизму не обійтись, особливо жінці – берегині домашнього вогнища. Героїням доводиться залишити будь-які сентименти позаду та будувати новий лад на новому місці.

Марина Левицька чітко окреслює образ прагматичної, до стервозності жорсткої та націленої на втілення своїх мрій Валентини, яка буквально готова йти по трупах задля досягнення власної мети: одруження із заможним стареньким іноземцем, після смерті якого їй дістанеться все його майно. Але у випадку із Масєвським хижачці не пощастило: його доньки стали на заваді всіх планів. “Вона <Валентина>, – як справедливо стверджує Ярослав Поліщук, – з іншого світу, в її поведінці проявляється світогляд брежнєвського застою, коли предметом бажання були насамперед матеріальні блага, а речовий рай Заходу видавався абсолютною мрією популяції радянських людей” [2, 184–185]. Той самий Я. Поліщук стверджує: “Валентина Дубова – типовий продукт комуністичної системи в фазі її краху <...> представляє тип спритної, цинічної особи пори дикого капіталізму в нашій країні. Вона, тікаючи зі своєї нестабільної батьківщини, <...> прагне будь-якою ціною доскочити західного добробуту” [2, 187]. Для створення образу прагматичної хижачки авторка використовує насамперед портретну характеристику (під час першої зустрічі Надія бачить “... велику блондинку, що поволі пливе <...> в домашніх голоп’ятих туфлях на каблучці. <...> Джинсова міні-спідничка значно вище колін; рожевий топ без рукавів обтягує пишні перса, що гойдаються вгору-вниз, коли